



BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN DİL BECERİLERİNDE KULLANIMI ÜZERİNE BİR İÇERİK ANALİZİ

A Content Analysis on the Use of Information Technologies in the
Language Skills

Rabia Sena AKBABA

Arş. Gör., Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

r.sena_ak@hotmail.com



<https://orcid.org/0000-0002-3962-7324>

Muhammed TUNAGÜR

Arş. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

mutunagur@hotmail.com



<https://orcid.org/0000-0002-6427-6431>

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi-Journal of Ağrı İbrahim Çeçen
University Social Sciences Institute AİCUSBED 4/2, Ekim-October 2018 / Ağrı
ISSN: 2149-3006 e-ISSN: 2149-4053

Makale Türü- <i>Article Types</i> :	Araştırma Makalesi
Geliş Tarihi- <i>Received Date</i> :	25.05.2018
Kabul Tarihi- <i>Accepted Date</i> :	21.07.2018
Sayfa- <i>Pages</i> : 127-146	10.31463/aicusbed.427196



<http://dergipark.gov.tr/aicusbed>

This article was checked by

iThenticate



BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN DİL BECERİLERİNDE KULLANIMI ÜZERİNE BİR İÇERİK ANALİZİ

A Content Analysis on the Use of Information Technologies in the Language Skills

*Rabia Sena AKBABA
Muhammed TUNAGÜR*

Özet

Bu çalışmanın amacı, bilgisayar ve internet teknolojilerini dört temel dil becerisiyle bir arada ele alan makale ve tez çalışmalarının eğilimlerini belirlemektir. Çalışma, doküman incelemesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında 50 makale ve 92 tez incelenmiştir. Form aracılığıyla incelenen makale ve tez çalışmaları içerik analizine tabi tutulmuştur. İncelemeler sonucunda elde edilen veriler, tablolaştırılarak frekans ve yüzdelerle sunulmuştur. Çalışmaların yayım yıllarına göre dağılımında 2010 yılından sonra bir artış gözlemlendiği ve en çok 2013 yılında yayım yapıldığı dikkat çekmiştir. Bilgisayar ve internet teknolojileriyle bir arada en çok ele alınan becerinin yazma becerisi olduğu görüldükçe teknoloji materyali olarak da videoların ön planda olduğu tespit edilmiştir. Nicel yöntemle desenlenen çalışmaların çoğunlukta olduğu, örneklem düzeyi olarak da yükseköğretim düzeyinde 0-50 kişilik bir örneklem aralığında çalışmaların yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Son olarak da veri toplama araçlarında anketlerin çoğunlukla kullanıldığı ve veri analizlerinin çoğunlukla nicel-kestirimsel yöntemlerle yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar, İnternet, Teknoloji, Dil Becerileri

Abstract

The aim of this study is to determine the trends of articles and thesis studies that combine computer and internet technologies with four basic language skills. The study was conducted by document search. 50 articles and 92 theses were examined within the scope of the research. The articles and thesis studies examined through the form were subjected to content analysis. The data obtained as a result of the examinations are presented in tables as frequency and percentages. It is noted that the distribution of the studies examined by years of publication shows an increase after 2010 and the most publication was made in 2013. It has been seen that the most considered matter in hand in conjunction with internet and computer technology is writing skill. Besides, it has been observed that video has been at the forefront as a technological material. It has been found that the majority of the studies designed with quantitative methods and the degree of sampling are concentrated in a sample range of 0-50 persons at the higher education level. In the data collection tools, the data are mostly used and the data analysis is mostly done with quantitative-predictive methods.

Keywords: Computer, Internet, Technology, Language Skills.

Giriş

Kültür aktarımının ve kuşaklar arasındaki bağın oluşmasının en önemli unsurlarından biri dildir. Dil, bireylerin zihin dünyalarının birer yansıması, duygu ve düşünce dünyasının bir parçası, aynı zamanda kültürün en önemli aktarıcısıdır. Bireyin kültür aktarımını içselleştirebilmesi ve sağlıklı bir iletişim gerçekleştirebilmesi için dil yetisini kazanması gerekir (Kırkkılıç ve Şahin, 2007).

Öğrenme ve öğretme süreçlerinin anlamlandırılması, öğrenci-öğretmen iletişiminin ve bilgi aktarımının verimli geçmesi, dilin etkili kullanımı ile doğru orantılıdır. Bireyin kendini ifade edebilmesi, özgüvene sahip olması, problem çözmesi, iletişim kurması, zihinsel yetilerini kazanması, düşünme becerisini geliştirebilmesi, eleştirel bir bakış açısına sahip olması, sosyalleşmesi, bilgiyi alma ve aktarma sürecinde yetkinlik kazanması dili etkili kullanması ve dil becerilerini edinebilmesine bağlıdır (Balci, 2013). Çünkü dil edinimini ve dil öğretimini geliştirmek bireylerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerine katkı sağlayarak dil becerilerinin gelişmesine zemin hazırlar (Kırkkılıç ve Şahin, 2007). Böylece bireyler anadili gelişim süreçlerinde dil becerilerini sırasıyla dinleme, konuşma, okuma ve yazma olarak edinir (Yavuz, 2010). Dil becerisini edinen bireyler, eğitim süreçleriyle beraber yaşamlarının her anında ve her alanında dilin temel becerileriYavuni üst seviyede kullanabilme yetisi kazanmaktadır.

Kalem ve kâğıtla başlayan bilgi edinme ve aktarma süreci teknolojinin etkisiyle yön değiştirerek yeni bir ivme kazanmıştır. Bireyler, günümüzde bilgi edinmeye çalıştıkları sürecin büyük bir kısmını teknoloji ile sağlamaktadır (Maden, 2012). İnternet bilgiye ulaşımı hızlandırmış, küresel iletişime olanak sağlamıştır. Küresel düzeyde yaşanan teknoloji ve internetin bu etkileşim gücü, eğitimi de etkileyerek tüm seviye ve disiplinlerde teknoloji kullanımını gerekli kılmıştır (Bayrak, 2013). Günümüzde bireyler, teknolojinin bütün imkânlarından zaman ve mekân kısıtlaması olmadan faydalanmaktadır. Bilgisayar, tablet, akıllı telefonlar ile iletişim ağlarına erişim sağlayabilmekte, bu yolla istedikleri bilgi ve kişilere ulaşabilmektedirler. Teknolojinin sunduğu bu kolaylıklar toplumları siyasi, kültürel, ekonomik yönden etkilemektedir. Yaşamın her alanında görülen teknolojinin etkisi eğitim-öğretim ortamlarına da yansımıştır. Nitekim eğitimin hedeflerinden biri de bireylerin değişen dünyaya uyumlarını kolaylaştırmak ve bireyleri yaşanan döneme hazırlamaktır (Tüzel ve Tok, 2013). Çünkü teknoloji ile internetin yaygınlaşması ve kullanılan teknoloji donanımlarının artışı, teknolojinin eğitime uyumunun sağlanmasını gerekli kılmıştır (Bozkurt ve Demir, 2011).

Dünyamıza bu denli egemen olan teknoloji ve internet, yoğun bir bilgi aktarımı sağlamaktadır. Bu yoğun bilgi aktarım sürecinde teknoloji ve interneti kullanabilen, algılayabilen, yorumlayabilen bilinçli bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir (Güneş, 2010). Çünkü teknolojinin yaşamın her anında yoğun bir şekilde kullanılması, yaşadığımız çağın bireylerini tümünden etkilemiştir. Bireylerin bilişsel ve duyuşsal süreçleri değişmiş, eğitim ve öğretim ortamlarının bilişim eksenli yeni bir düzenleme gereksinimine ihtiyacı olduğu görülmüştür. Bu nedenle

sınıf, okul ve eğitim çevrelerinin teknoloji odaklı yeni gelişmeler ve ihtiyaçlar doğrultusunda düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir (Temizyürek ve Ünlü, 2015). Nitekim eğitim ve öğretim ortamlarında öğrencilere bilgi aktarırken kullanılan teknolojik materyallerin (video, ses, akıllı tahta, bilgisayar vb.) öğrencilerin öğrenme güdüsünü arttırdığı, başarı ve kalıcılığa olumlu yönde etki ettiği bilinmektedir (Yıldız, 2010). Çünkü eğitim ve öğretim alanlarında duyu sayısı arttıkça öğrenme ve başarı düzeyinde artış gözlenmekte ve çoklu uyaranların varlığı, zengin öğrenme ortamları oluşturmaktadır. Böylece kullanılan teknoloji materyalleri, eğitim-öğretim alanlarının birer ögesi haline gelmiştir. Teknolojinin eğitimde kullanılması yeni alanların oluşumuna zemin hazırlamış, dil alanında kullanılan eğitim teknolojilerine teknoloji destekli dil eğitimi ve bilgisayar destekli dil eğitimi denilmiştir (Kırkkılıç ve Şahin, 2007).

Temel dil becerilerinin öğretilmesinde bilişim teknolojilerinden yararlanma gittikçe yaygınlaşmaktadır. Dil becerilerinin öğretiminde bilişim teknolojilerinden yararlanmak aynı zamanda ekonomik ve oldukça etkilidir. Zira metin bulma, değiştirme, paylaşma ve uygun materyaller aracılığı ile dil becerilerini öğretmek teknoloji sayesinde daha da kolaylaşmaktadır. Örneğin, bir dinleme etkinliğini gerçekleştirmek isteyen öğretmen için internet ortamında milyonlarca materyal mevcuttur. Öğrenciler de böylece bilgiye daha kolay ulaşmakta ve bilgiyi daha hızlı özümsemektedir (Akar, Başaran ve Ulu, 2015). Bilişim teknoloji materyallerinin, öğrencilere dinlenileni ve izlenileni tekrarlayabilme olanağı sağlayabilmesi nedeniyle dinleme becerisini, görsel destekli ekran okumalar ile metin türlerini içinde barındırmasıyla okuma becerisini; video ve animasyonları kullanabilme, ses kaydı yapabilme ve bununla ilgili geri dönütler sunmasıyla konuşma becerisini, program ve yazılımlar ile metinlerdeki yazım yanlışlarının belirlenmesi, dilin kurallarına göre yazılması ve bununla ilgili düzeltmeler yapılabilmesi ile yazma becerisini desteklediği söylenebilir (Balcı, 2013).

Değişen teknoloji ile birlikte bilgisayar ve internet destekli teknoloji materyalleri de değişmektedir. Önceden sadece basılı materyaller kullanılırken günümüzde bilgisayar, internet, video, kitle iletişim araçları, tablet gibi materyaller kullanılmaktadır (Ertem ve Özen, 2014). Kullanılan bu teknolojik araçların en önemli ve en etkililerin başında bilgisayar ve internet yer almaktadır. Bilgisayar, bilginin sınırsızca aktarımını sağlaması, bireysel ve gruplar arası etkin öğrenme ortamları oluşturması, alanlara özgü yazılımların oluşturulabilmesi ve sınırları ortadan kaldırarak evrensel bir eğitim alanı oluşturması nedeniyle eğitimin vazgeçilmez aracı olmuştur. İnternet de bilgisayarı küreselleştiren bir ağ olarak bireylerin kendi hızında öğrenmesini sağlayarak bilgiye anında erişim sağlayan eğitim ortamını oluşturmuş, zaman ve mekân kısıtlaması olmayan çalışma ortamlarının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Orhan, 2007). Bilgisayar ve internetteki gelişmelere bağlı olarak görsel okuryazarlık, medya okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı, e-okuryazarlık ve bilgisayar okuryazarlığı gibi okuryazarlık türleri ortaya çıkmıştır (Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2010). Dil öğretiminde de etkili bir şekilde

kullanılan bilgisayar ve internet teknolojilerinin özellikle web sitelerin çoğunda temel dil becerilerinin öğretim ve öğrenimine yönelik birçok etkinlik bulunmaktadır. Etkinlikler içerisinde programlar, bloglar, sanal ortamlar ve uygulamalar yer almaktadır. Bu etkinlikler sunulurken temel dil becerilerine yönelik olduğu kadar aynı zamanda etkinliklerin kültürel ve sosyal boyutlarının da olmasına dikkat edilmektedir (Aycan ve Günday, 2016).

Bu çalışmanın amacı bilgisayar ve internet teknolojilerinin temel dil becerilerinde kullanımını ele alan çalışmaları çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Çalışmamızda sunulan bilgilerle bu konuda çalışma yapacak olan araştırmacılara katkı sağlamak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda cevabı aranacak araştırma soruları ise şu şekildedir:

- Çalışmaların yayın türleri nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Çalışmalar hangi dillerde yayınlanmıştır ve yıllara göre dağılımları nasıldır?
- Çalışmaların yayımlandığı dergiler ve tezlerin çalışıldığı üniversiteler hangileridir?
- Çalışmaların beceriler içerisindeki dağılımları nasıldır?
- Dil becerilerinde kullanılan teknoloji materyalleri nelerdir?
- Dil becerilerinde kullanılan teknoloji materyalleri, becerilere göre farklılık göstermekte midir?
- Çalışmalar, araştırma yöntemi yönüyle nasıl bir dağılım göstermektedirler?
- Çalışmalarda yaygın olarak kullanılan veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri nelerdir?
- Çalışmalarda yaygın olarak tercih edilen örneklem düzeyi ve örneklem büyüklükleri nasıldır?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeline, veri toplama aracına ve verilerin analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma doküman incelemesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Doküman incelemesi, bir araştırma problemi hakkında belirli zaman dilimi içerisinde üretilen dokümanlar ya da ilgili konuda birden fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla üretilmiş dokümanların geniş bir zaman dilimine dayalı analizini olanaklı kılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu sayede durumu iyi anlayabilme ve olanları kategorize etme imkânı oluşmaktadır.

Yapılan bu çalışmada bilgisayar ve internet teknolojilerinin dil becerileri kapsamında kullanılmasını konu alan makale ve tezler çeşitli değişkenler açısından analiz edilerek açıklanmaya çalışılmıştır. İncelemeye alınan çalışmalara YÖK Ulusal Tez Merkezi ile Google Akademik ve EBSCO veri tabanları aracılığıyla ulaşılmıştır.

Bu çalışmaların Türkiye’de çalışılmış olması ve teknolojinin dil becerileriyle bir arada ele alınması araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Ocak-Şubat 2018 tarihleri arasında ulaşılan çalışmalar, herhangi bir yayın yılı sınırlılığına tabi tutulmamıştır. Bahsedilen veri tabanlarına “language skills, listening, speaking, reading, writing, technology, computer”, “dil becerileri, dinleme, konuşma, okuma, yazma, teknoloji, bilgisayar,” anahtar kelimeleri yazılarak 102 makale ve 166 tez olmak üzere toplam 268 çalışmaya ulaşılmıştır. Ulaşılan tez çalışmalarından üretilen makale çalışmaları tekrara düşmemek adına araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Daha sonra sınırlılıklar göz önünde bulundurularak çalışmalar arasında eleme yoluna gidilmiş ve 50 makale ve 92 tez olmak üzere toplam 142 çalışmanın araştırma kapsamına alınmasına karar verilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Verilerin sınıflandırılmasında Sözbilir, Kutu ve Yaşar (2012) tarafından geliştirilen “Yayın Sınıflama Formu” kullanılmıştır. Gökteş ve diğerleri (2012) ile Selçuk, Palancı, Kandemir ve Dündar (2014) tarafından da kullanılan bu form kullanılmadan önce üzerinde çeşitli değişiklikler yapılarak revize edilmiştir. Form, yayın dili, yayın yılı, makalenin yayımlandığı dergi-tezin çalışıldığı üniversite, beceri türü, kullanılan teknoloji materyali, araştırma yöntemi, örneklem grubu ve örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri olmak üzere toplam dokuz bölümden oluşmaktadır. Nitel çalışmalarda çalışmanın güvenilirliği açısından gerçekleştirilen kodlamaların benzerlik hesaplanması ile ortaya çıkan kodlayıcılar arası güvenilirlik (inter – rater reliability) katsayısı önemlidir (Miles ve Huberman, 2016). Bu nedenle incelenen çalışmaların sınıflandırılmasında güvenilirliği sağlamak amacıyla veriler, iki araştırmacı tarafından incelenmiş ve kodlamalar üzerinde uzlaşma sağlanmıştır. Kodlamalar karşılaştırılırken Miles ve Huberman (2016)’ın formülü (Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı X 100) kullanılmış ve kodlayıcılar arasındaki uyum % 90 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Form aracılığıyla elde edilen verilerin değerlendirilmesi, içerik analizi esas alınarak gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi yapılırken birbirine benzeyen verileri belirli kavram ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun rahat anlayabileceği bir şekilde düzenleyerek yorumlamak planlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). İçerik analizi, yazılı ve sözlü materyallerin sistemli bir analizi ve bunların açık talimatlara uygun kodlanarak sayısallaştırılması olarak bilinmektedir (Balci, 2013). İçerik analizi yapılırken çalışmalar, yayın dili, yayın yılı, makalenin yayımlandığı dergi-tezin çalışıldığı üniversite, beceri türü, kullanılan teknoloji materyali, araştırma yöntemi, örneklem grubu ve örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri olmak üzere oluşturulan dokuz kategori altında tasnif edilmiştir. Dokuz temel kategoride değerlendirilen çalışmalar, betimsel istatistikî yöntemler (yüzde ve frekans) aracılığıyla çözümlenmiştir. Sonuçta elde edilen sayısal veriler ise tablo ve grafikler halinde sunularak yorumlanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, bilgisayar ve internet teknolojilerinin dil becerilerinde kullanımı ile ilgili makale ve tez çalışmalarının dokuz farklı değişken açısından incelenmesi sonucu elde edilen analiz bulguları yer almaktadır. Araştırma bulguları tablolaştırılarak frekans ve yüzdeleri verilmiş, yorumları yapılmıştır.

Tablo 1. Çalışmaların Yayın Dili

Yayın dili	Makale	Yüksek Lisans	Doktora	<i>f</i>	%
Türkçe	45	27	7	79	55,63
İngilizce	5	48	9	62	43,66
Fransızca	-	1	-	1	0,70
Toplam	50	76	16	142	100

Tablo 1'de görüldüğü gibi toplamda 142 çalışma incelenmiştir. Bu çalışmaların %55,63'ü Türkçe, %43,66'sı İngilizce, %0,70'i ise Fransızca dilinde yayınlanmıştır. Makale çalışmalarının genellikle Türkçe dilinde yayınlandığı ve sadece 5 makalenin İngilizce olduğu tespit edilmiştir. Tez çalışmalarında ise bunun aksi bir durum söz konusudur. 34 tez çalışmasının Türkçe, 57 tez çalışmasının ise İngilizce yayınlandığı görülürken 1 yüksek lisans tez çalışmasının da Fransızca olarak yayınlandığı tespit edilmiştir.

Tablo 2. Çalışmaların Yayın Yıllarına Göre Dağılımı

Yayın yılları	Makale	Yüksek Lisans	Doktora	<i>f</i>	%
2004	-	1	2	3	2,11
2005	2	1	-	3	2,11
2006	1	-	-	1	0,70
2007	4	1	-	5	3,52
2008	-	2	1	3	2,11
2009	2	1	1	4	2,81
2010	4	2	1	7	4,92
2011	4	8	2	14	9,85
2012	2	8	-	10	7,04
2013	11	12	-	23	16,19
2014	4	13	2	19	13,38
2015	4	14	3	21	14,78
2016	6	7	3	16	11,26
2017	6	6	1	13	9,15
Toplam	50	76	16	142	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan çalışmalar, 2004 yılı ile 2017 yılları arasında yayımlanmıştır. En az çalışmanın yapıldığı yıl (%0,70) 2006 iken çalışmaların sayısında 2010 yılından sonra ciddi bir artış gözlenmiş, en çok çalışmanın yapıldığı yıl (%16,19) 2013 olmuştur.

Tablo 3. Makalelerin Yayımlandığı Dergiler

Dergi Adı	f	%
Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi	2	4
Anadolu Journal of Educational Sciences International	2	4
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi	2	4
Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2	4
Balıkesir Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	2
Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi	1	2
Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama	2	4
Eğitim ve Bilim	1	2
Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi	1	2
Elementary Education Online	1	2
Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	2
Eurasian Journal of Educational Research	1	2
Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
International Online Journal of Educational Sciences	1	2
Journal of Education & Special Education Technology	1	2
Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	1	2
Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	2
Research on Youth and Language	1	2
Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
Sdü Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	2
Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi	1	2
Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	2
Tarih Okulu Dergisi	1	2
Türkçe Eğitim ve Kültür Edebiyat Dergisi	2	4
Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	2
Turkish Online Journal of Educational Teknology	1	2
Turkish Studies	6	12
Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi	1	2
Türk Kütüphaneciliği	1	2
Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi	2	4
Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi	1	2

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	1	2
Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi	1	2
Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
Toplam	50	100

Tablo 3'ün verilerine göre 50 makale çalışmasının 38 farklı dergide yayımlandığı görülmektedir. 30 dergide sadece bir makalenin yayımlandığı görülürken 7 dergide ise incelenen çalışmalardan 2 farklı makalenin yayımlandığı tespit edilmiştir. Uluslararası dergilerden biri olan Turkish Studies dergisinde ise diğer dergilere oranla daha fazla makalenin (%12) yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4. Tezlerin Yürütüldüğü Üniversiteler

Üniversite Adı	f	%
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	4	4,34
Adnan Menderes Üniversitesi	1	1,08
Akdeniz Üniversitesi	4	4,34
Anadolu Üniversitesi	1	1,08
Ankara Üniversitesi	1	1,08
Atatürk Üniversitesi	2	2,17
Bahçeşehir Üniversitesi	3	3,26
Balıkesir Üniversitesi	3	3,26
Bilkent Üniversitesi	7	7,60
Boğaziçi Üniversitesi	2	2,17
Bülent Ecevit Üniversitesi	2	2,17
Çağ Üniversitesi	2	2,17
Çanakkale Üniversitesi	6	6,52
Çukurova Üniversitesi	6	6,52
Dicle Üniversitesi	1	1,08
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	1,08
Fırat Üniversitesi	1	1,08
Gazi Üniversitesi	10	10,86
Hacettepe Üniversitesi	4	4,34
Isparta Üniversitesi	1	1,08
İstanbul Üniversitesi	1	1,08
İstanbul Aydın Üniversitesi	1	1,08
Karadeniz teknik Üniversitesi	2	2,17
Marmara Üniversitesi	1	1,08
Mersin Üniversitesi	2	2,17
Necmettin Erbakan Üniversitesi	2	2,17
Ortadoğu Teknik Üniversitesi	4	4,34
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	1,08
Osmangazi Üniversitesi	1	1,08
Sakarya Üniversitesi	4	4,34

Selçuk Üniversitesi	3	3,26
Trakya Üniversitesi	1	1,08
Ufuk Üniversitesi	1	1,08
Uşak Üniversitesi	2	2,17
Yeditepe Üniversitesi	2	2,17
Yıldız Teknik Üniversitesi	2	2,17
Toplam	92	100

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, incelenen tez çalışmalarının 36 farklı üniversitede yürütülmüş olduğu görülmektedir. En çok tez çalışmasına Gazi Üniversitesinin (%10,86) sahiplik yaptığı tespit edilmiştir. Gazi Üniversitesini sırasıyla Bilkent (%7,60), Çanakkale (%6,52), Çukurova (%6,52), Abant İzzet Baysal (%4,34), Akdeniz (%4,34), Hacettepe (%4,34), Ortadoğu Teknik (%4,34), Sakarya (%4,34) ve tabloda yer alan diğer üniversiteler takip etmektedir.

Tablo 5. Çalışmalardaki Beceri Türü

Beceri Türü	Makale	Yüksek Lisans	Doktora	f	%
Dinleme	1	7	4	12	8,45
Konuşma	2	14		16	11,26
Okuma	13	19	2	34	23,94
Yazma	11	27	10	48	33,80
Dinleme-konuşma	2	1		3	3,26
Okuma-yazma	2	2		4	4,34
Okuma- dinleme		2		2	2,17
Dört beceri	19	4		23	16,19
Toplam	50	76	16	142	100

Bilgisayar ve internet teknolojilerinin dört temel dil becerileriyle bir arada ele alındığı çalışmalarda ele alınan beceri türü Tablo 5'te sunulmuştur. Aynı ayrı ele alınan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin yanı sıra bir arada ele alınan beceriler için de ayrı kategoriler oluşturulmuştur. Tablo 3,5'te bilgisayar ve internet teknolojilerinin en çok ilişkilendirildiği dil becerisinin yazma (%33,80) olduğu görülmektedir. Yazma becerisini sırasıyla okuma (%23,94), konuşma (%11,26) ve dinleme (%8,45) becerileri takip etmektedir. Dört becerinin (%16,19) bir arada ele alındığı çalışmalar ise incelenen çalışmalar içerisinde yazma ve okuma becerisinden sonra en çok işlenen kategoriye oluşturmaktadır. İki temel becerinin bir arada ele alındığı çalışmalarda ise okuma-yazma (%4,34) becerisinin ele alındığı çalışmaları çoktan aza doğru dinleme-konuşma (%3,26) ve okuma-dinleme (%2,17) takip etmektedir.

Tablo 6. Çalışmalarda Kullanılan Teknoloji Materyalleri

Teknoloji Materyali	Okuma	Dinleme	Konuşma	Yazma	Okuma dinleme	Dinleme-konuşma	Okuma-yazma	Dört beceri	Toplam
Akıllı Tahta			1					1	2
Bilgisayar	5	1	1	7			2	3	19
Blog	4			10					14
Dijital Öykü			1	4			1	1	7
Dijital Yazma				1					1
E-Kitap	1							1	2
Ekran Okuma	11							1	12
E-Portfolyo			1	4					5
E-Posta				1				1	2
Film		2	1						3
Fragman								1	1
Hiper Metin	1								1
İnternet	3			2				4	9
Klavye				1				1	2
Microsoft programları			1	4				2	7
Mobil Uygulama	1	1		1		1			4
Oyunlar			2					1	3
Projeksiyon-Tepegöz								3	3
Sanal Ortam			2					2	4
Ses Aygıtları	1	2	1					3	7
Sesli Kitap	2		1		2				5
Sosyal Medya	2		1	1					4
Tablet	1			1				1	3
Televizyon	2		2					1	5
Video	1	8	3	5				6	23
Web Site		1		7				3	11
Yazılımlar	1			1		1		4	7

İncelenen çalışmalar içerisinde hangi teknoloji materyalinin hangi dil becerisiyle bir arada ele alındığına dair bulgulara tablo 6'da yer verilmiştir. Dil becerileriyle ilişkilendirilen bilgisayar ve internet teknolojilerine ait materyaller 27 başlık altında kategorize edilmiştir. Çalışmalarda dil becerileriyle beraber en çok ele alınan materyaller sırasıyla video (23), bilgisayar (19), blog (14), ekran okuma (12), web site (11), internet (9), dijital öykü (7), Microsoft programları (7), ses aygıtları (7), yazılımlar (7), e-portfolyo (5) ve televizyondur (5). Bu materyaller dışında

bahsedilen diğer materyaller ise kullanım sıklıklarıyla beraber şu şekildedir: akıllı tahta (2), dijital yazma (1), e-kitap (2), e-posta (2), film (3), fragman (1), hiper metin (1), klavye (2), mobil uygulamalar (4), oyunlar (3), projeksiyon-tepegöz (3), sanal ortam (4), sosyal medya (4) ve tablet (3). Birçok materyalin ayrıca başlıklar altında verilmesinin yanı sıra Tablo 3,6'da bilgisayar ve internet adlı ayrıca başlıklar oluşturulmuştur. Bunun nedeni, bazı çalışmalarda bilgisayar veya internete dair spesifik özellikler değil de genel olarak yer verilmesidir.

Tablo 6'da okuma becerisi ile en çok ilişkilendirilen teknoloji özelliğinin ekran okuma (11) olduğu; videoların en çok dinleme (8) ardından da konuşma becerisiyle (5) ilişkilendirildiği; yazma becerisinde blogların (10) diğer materyallerden daha ön planda kullanıldığı görülmektedir. Okuma-dinleme becerilerinde sesli kitapların (2), dinleme-konuşma becerisinde yazılımlar (1) ve mobil uygulamaların (1), okuma-yazma becerisinde ise bilgisayar (2) ve dijital öykünün (1) yer aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca dil öğretimi kapsamında dört beceri kullanımında da yine videoların (6) ön planda olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Çalışmalarda Kullanılan Araştırma Yöntemleri

Araştırma Yöntemi	Makale	Yüksek Lisans	Doktora	<i>f</i>	%
Nitel	30	13	2	46	32,39
Nicel	14	37	5	56	39,43
Karma	6	26	9	40	28,16

Tablo 7'deki bulgulara bakıldığında, nicel araştırma yöntemine (%39,43) sahip olan çalışmaların daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Daha fazla yayınladığı tespit edilen nicel araştırmaların ardından çalışmaların % 32,39'unun nitel araştırma yöntemi; %28,16'sının ise karma araştırma yöntemi ile oluşturulduğu görülmektedir.

Tablo 8. Çalışmalarda Kullanılan Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları	Makale	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Görüşme	15	25	10	50
Başarı Testi	5	28	7	40
Gözlem	2	4	2	8
Anket	17	58	12	87
Tutum/ Kişilik/İlgi Testleri	-	18	5	23
Doküman	8	9	4	21
Diğer	6	17	2	25
Belirtilmemiş	10	-	1	12

Tablodaki verilere göre bazı çalışmalarda tek veri toplama aracı kullanılırken bazı çalışmalarda birden çok veri toplama aracı kullanılmıştır. Tablo

8'deki bulgulara bakıldığında anketlerin diğer araçlara oranla daha fazla kullanılarak (87) kullanım sıklığına sahip olduğu görülmektedir. Veri toplama araçlarından görüşme (50) ve başarı testlerinin (40) de anketlerden sonra çalışmalarda en çok kullanılan araçlar olduğu tespit edilmiştir. Tablo 8'e göre anket, görüşme ve başarı testlerinden sonra sırasıyla en çok kullanılan araçlar ise şu şekildedir: Diğer (25), tutum/kişilik/ilgi testleri (23), doküman (21) ve gözlemdir (8). 12 çalışmada ise kullanılan veri toplama aracı belirtilmemiştir. Elde edilen bulgulara göre, çalışmalarda kullanılan 264 veri toplama aracından, 87'sinin anket olduğu görülürken 8'inin ise en az kullanılan gözlem olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 9. Çalışmalardaki Veri Analiz Yöntemleri

		Verilerin	Analizi	f	f	%	f	%
NİCEL	Betimsel	Frekans/ Yüzde/		27	31	13,53	158	68,99
		Ortalama						
		Grafik		4				
	Kestirimsel	T- testi		46	127	55,45		
		Anova/ Ancova		31				
		Manova / Mancova		2				
		Non- parametrik testler		26				
		Korelasyon		7				
		Diğer		15				
		Diğer		15				
NİTEL	Betimsel Analiz		40	71	31,00	71	31,00	
	İçerik Analizi		28					
	Doküman Analizi		3					

Tablo 9'daki bulgular incelendiğinde, çalışmalarda en fazla nicel kestirimsel analiz (%55,45) yönteminin tercih edildiği görülmektedir. Nicel kestirimsel veri analiz yönteminden sonra en fazla, nitel veri analiz (%31) yönteminin tercih edildiği tespit edilmiştir. Araştırmada, veri analiz yöntemlerinden en az tercih edileninin ise nicel betimsel veri analiz (%13,53) yöntemi olduğu görülmüştür.

En çok tercih edilen nicel kestirimsel veri analiz yöntemlerinde t testi (46) en yaygın olarak kullanılan analiz yöntemi iken t testinden sonra en çok kullanılan veri analiz yöntemleri şu şekildedir: Anova-Ancova (31), Non- parametrik testler (26), diğer yöntemler (15), korelasyon (7) ve Manova-Mancova (2). Nitel analiz yöntemlerinde betimsel analiz (40) çoğunlukla kullanılan yöntemken içerik analizi (28) onu takip etmekte ve doküman analizi (3) ise en az tercih edilen analiz yöntemi olarak görülmektedir. En az tercih edilen nicel betimsel analiz yönteminde ise çalışma verileri çoğunlukla frekans/yüzde/ortalama (27) ile analiz edilirken grafiklerle (4) analiz edilen çalışmalar ise azınlıktadır.

Tablo 10. Çalışmalarda Kullanılan Örneklem Düzeyleri

Örneklem Düzeyi	Makale	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
İlköğretim	9	17	7	33
Ortaöğretim	3	5	-	8
Yükseköğretim	18	50	9	77
Öğretim elemanı	1	2	-	3
Öğretmen	5	2	-	7

Yukarıdaki tablo incelendiğinde örneklem düzeyleri ilköğretim, ortaöğretim (lise), yükseköğretim (ön lisans, lisans, lisansüstü), öğretim elemanı ve öğretmen başlıkları altında kategorize edilmiştir. Bulgular incelendiğinde, çalışmalar için seçilen örneklemelerin en fazla yükseköğretim (77) seviyesinden olduğu tespit edilmiştir. Çalışmalarda yükseköğretimden sonra en çok tercih edilen örneklem düzeyinin ilköğretim (33) olduğu görülmektedir. Tablo 10'a göre, ortaöğretim düzeyinin (8), öğretmenlerin (7) ve öğretim elemanlarının (3), örneklem olarak yer aldığı çalışmaların ise az olduğu tespit edilen bulgulardandır.

Tablo 11. Çalışmalardaki Örneklem Sayıları

Örneklem Sayısı	f	%
0- 50	76	58,46
51-100	29	22,30
101-150	11	8,46
151-200	4	13,33
201-250	2	1,53
251-300	2	1,53
300 ve üzeri	6	4,61
Toplam	130	100

Yukarıdaki tabloya bakıldığı zaman, incelenen çalışmaların örneklem sayılarına yönelik bulgulara yer verildiği görülmektedir. Tablo 11 incelendiğinde çalışmalarda kullanılan örneklem sayılarının en fazla 0-50 (%58,46) sayı aralığında olduğu görülmektedir. 0-50 sayı aralığından sonra en fazla tercih edilen örneklem sayılarına dair aralıklar ise şu şekildedir: 51-100 aralığı (%22,30), 101-300 aralığı (%8,46), 300 ve üzeri (%4,61), 151-200 aralığı (%13,33) ve 201-250 aralığı (%1,53) ile 251-300 (%1,53) sayı aralığı.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada bilişim teknolojilerinin dil becerileriyle bir arada ele alındığı 142 çalışma çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Bu değişkenler şu şekildedir: Çalışmaların yayın dili, yayın yılı, makalenin yayınlandığı dergi-tezin çalışıldığı üniversite, ele alınan beceri türü, çalışmada bahsi geçen teknoloji materyali, araştırma yöntemi, örneklem grubu ve örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri. Makale ve tezlerden oluşan çalışmalarda her bir araştırma

sorusuna yönelik bulgular ele alınarak tartışılmış ve sonuçlara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre çalışmaların Türkçe, İngilizce ve Fransızca olmak üzere üç dilde yayımlandığı görülmektedir. Çalışmaların çoğunlukla Türkçe yayımlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma kapsamına alınan çalışmaların Türkiye’de çalışılmış olma sınırlılığının bu sonuca neden olduğu düşünülmektedir. Türkçe yayınlanan çalışmaları, İngilizce yayınlanan çalışmaların takip ettiği görülmektedir. Bunun nedeninin ise bu çalışmaların uluslararası dergilerde yayımlanması veya yabancı dil öğretimi bölümlerinde yürütülen tezlerden oluşmasıdır. Araştırmacıların Türkiye’deki dergilere rağbet göstermesi ve makalelerin çoğunlukla Türkçe yazılması, yabancı dilde yayın yapma konusunda araştırmacıların yaşadıkları sınırlılıklar ve çalışmaların yabancı dergilerde yayınlanacak nitelikte olmaması ile açıklanabilir (Göktaş vd. , 2012). 2004-2017 yılları arasında yayımlanan çalışmaların sayısında 2010 yılından sonra artış görülürken en çok çalışmanın ise 2013 yılında yapıldığı tespit edilmiştir. Akbaba ve Türel (2016), yazma becerisine bilgisayar aracılığıyla verilen dönütleri inceledikleri çalışmalarında 2009 yılından itibaren artış olduğu sonucuna ulaşmışlardır. İncelenen çalışmalardaki makalede 38 farklı dergide çalışılırken en çok yayın Turkish Studies dergisinde yapılmıştır. Derginin düzenli periyotlarla birçok alanda yayın yapması ve 12 yıllık bir yayın geçmişine sahip olmasının bu noktada önemli olduğu düşünülmektedir. İncelenen tez çalışmaları 36 farklı üniversitede yapılmıştır. Gazi Üniversitesinin diğer üniversitelere oranla daha fazla tez çalışmasına ev sahipliği yaptığı görülmektedir. Bunun nedeni ise Gazi Üniversitesinin köklü bir eğitim geçmişine sahip olması yatmaktadır. Ayrıca lisansüstü programların zenginliği bu durumu etkilemektedir. Tez çalışmalarının çoğunlukla büyükşehirlerdeki üniversitelerde yapılmış olması, üniversitelerin lisansüstü programları ve öğrenci ve öğretim üyesi sayısı açısından avantajlı durumda bulunmaları bu duruma katkı sağlar.

Çalışmalar içerisinde bilişim teknolojileri ile en çok ilişkilendirilen becerinin yazma becerisi olduğu görülmektedir. Yazma becerisini sırasıyla okuma, konuşma ve dinleme becerileri takip etmektedir. Teknoloji ile yazma becerisinin bir arada ele alındığı çalışmalarda temelde ekrana yazma (Duran, 2013), dijital yazma (Tüzel ve Tok, 2013) gibi kavramlar üzerinde durulmaktadır. Ayrıca teknoloji araçlarının yazma becerisine dönüt veriminde kullanılması da literatürde rastlanılan sonuçlardandır (Akbaba ve Türel, 2016; Utari, 2012; Boas, 2011). Yazma ve okuma becerisinin diğer becerilere göre rahatça ölçülebilmesi ve daha somut bir çalışma ortamı sağlaması bakımından çalışmalarda sıkça yer aldığı söylenebilir. Bazı çalışmalarda (Göçerler ve Asutay, 2016; Yılmaz ve Üstündağ, 2017 vd.) iki dil becerisi bir arada ele alınırken bazı çalışmalarda (Başaran, Akar ve Ulu, 2015; Bozavlı, 2017 vd.) dört temel dil becerisinin bir arada ele alındığı da sık karşılaşılan bir durumdur.

İncelenen çalışmalarda dil becerilerinin video, bilgisayar, bloglar, ekran okuma, web siteler, internet, Microsoft programları, ses aygıtları, yazılımlar, dijital yazma, e-posta, mobil uygulamalar, sosyal medya gibi birçok teknoloji materyali ile ilişkilendirildiğine dair sonuçlara ulaşılmıştır. Yazma becerisinde blogların diğer materyallerden daha çok kullanıldığı; okuma becerisinde ekran okuma özelliğinin ön planda olduğu; dinleme, konuşma ve dört dil becerisinin kullanıldığı çalışmalarda ise videoların sıkça kullanıldığı tespit edilmiştir. Dört dil becerisinde videolardan sonra yazılımların ve Web sitelerin sıkça kullanıldığı görülmüştür. Tekrar etmenin öğrenmedeki yeri yadsınamaz bir gerçektir ve bilgisayar destekli öğretim ile öğrenciye sınırsız bir tekrar etme olanağı sunulur (Yumuşak ve Aycan, 2002). Alan yazında teknoloji materyallerinden olan bilgisayarların öğretim ortamlarında kullanımının konu olarak daha çok işlendiği (Alper ve Gülbahar, 2009; Erdoğan ve Çağiltay, 2009; Ross ve ark., 2010; Şimşek ve ark., 2008), dil becerileri ve bilişim teknolojileriyle ilgili araştırmalarda ise daha çok, e-metinler, ekran okuma ve klavye ile yazma üzerinde yoğunlaşıldığı görülmektedir (Başaran, Akar ve Ulu, 2015). Eğitimde görsel okuma ve görsel sunu becerisinin öne çıkmasıyla grafik ve tabloların kullanımına ağırlık verilirken (Maden ve Altunbay, 2016); görsel öğelerle desteklenmiş materyallerin işitme engelli bireylerin okuma yazma becerileri üzerindeki olumlu etkisi de tespit edilmiştir (Karal, Şılıbır ve Küçükşüleyman, 2009). Öğrenciler dört temel dil becerisini geliştirmeye yönelik yapılan teknoloji uygulamalarını kullanarak veya video paylaşımının yapılabildiği siteleri takip ederek sunum yapma, şiir okuma güzel ve etkili konuşma becerilerini geliştirebilirler (Başaran, Akar ve Ulu, 2015).

Bulgularda bilişim teknolojileri ile dil becerilerinin bir arada ele alındığı çalışmalarda nicel yöntemin ön planda olduğu tespit edilmiştir. Nicel yöntemi ise sırasıyla nitel ve karma yöntem takip etmektedir. Araştırmacıların geliştirdikleri teknolojileri (yazılım vs.) tanıtan türdeki çalışmaları da nitel yöntem kapsamında değerlendirilmiştir. Alan yazında teknolojiyi konu edinen birçok çalışmada da en fazla nicel yöntemin kullanılması yönüyle benzer sonuçları taşıyan çalışmalara rastlanmaktadır (Şimşek vd., 2008; Şimşek vd., 2009; Gülbahar ve Alper, 2009; Göktaş vd., 2012; Sert, Kurtoğlu, Akıncı ve Seferoğlu, 2012; Kılıç-Çakmak vd., 2013; Üstündağ, 2013; Kılıç Çakmak vd., 2015, Kılıç Çakmak vd., 2016). Karma araştırma yönteminin kullanımında 2000 yılından sonra giderek artış görülse de (Göktaş vd., 2012) araştırmacılara zaman, uygulama ve maliyet yönüyle kolaylık sağlaması yönüyle nicel araştırma yöntemlerinin daha sık tercih edildiği söylenebilir.

Araştırmanın sonucunda en çok kullanılan veri toplama aracının anket olduğu; anketi sırasıyla görüşme ve başarı testinin takip ettiği görülmektedir. Alan yazında da anketin en çok kullanılan veri toplama aracı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir (Alper ve Gülbahar, 2009; Şimşek vd., 2009; Göktaş vd., 2012; Sert vd., 2012; Kılıç-Çakmak vd., 2013; Küçük vd., 2013; Kılıç Çakmak vd., 2015, Kılıç Çakmak, 2016). Sert vd. (2012) , anketin sıkça tercih edilmesindeki en temel sebebi, bu şekilde daha çok kişiye ulaşılabilmesi ve bu yöntemle veri toplama sürecinin

uygulama zamanı ve maliyeti yönüyle daha ekonomik olması olarak belirtmişlerdir. Araştırma sonucunda veri toplama aracı olarak en az gözlemin kullanıldığı görülmektedir. Nitel araştırmalarda gözlem yerine görüşme yönteminin daha sık tercih edildiği görülmüş ve gözleme dayalı çalışmalar, deneklerin kendilerini daha az kontrol altında hissetmeleri ve daha objektif sonuçların alınabilmesi açısından önemli bulunmuştur (Akça Üstündağ, 2013). Araştırma kapsamında incelenen çalışmalarda en çok kullanılan veri analiz yöntemlerinin sırasıyla nicel kestirimsel, nitel ve nicel betimsel analiz olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Kestirimsel yöntemlerde en çok t testinden; nitel yöntemde betimsel analiz yönteminden; nicel betimsel analizde ise en çok frekans ve yüzde analiz yöntemlerinden yararlanıldığı tespit edilmiştir. Nitekim alan yazında da benzer sonuçlara rastlanmıştır (Alper ve Gülbahar, 2009; Gökteş vd., 2012; Akça Üstündağ, 2013; Selçuk vd., 2014; Kılıç Çakmak vd., 2015).

Son olarak, incelenen çalışmalarda kullanılan örneklem düzeylerine ve örneklem sayılarına dair ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Araştırmaların çoğunlukla yükseköğrenim düzeyi ile gerçekleştirildiği ve örneklem sayılarının çoğunlukla 0-50 aralığında tercih edildiği görülmüştür. Alan yazında genellikle yükseköğrenim seviyesinden olan lisans öğrencilerinin çalışmalara dahil edildiği gözlenmiştir (Şimşek vd., 2008; Alper ve Gülbahar, 2009; Gülbahar ve Alper, 2009; Bozkaya, Aydın ve Kumtepe, 2012; Gökteş vd., 2012, Akbaba ve Türel, 2016; Kılıç Çakmak, 2016). Lisans seviyesinden en çok öğretmen adaylarının örnekleme oluşturdukları ve bu durumu da diğer alanlardaki yükseköğrenim öğrencilerinin takip ettiğini söylemek mümkündür (Küçük vd., 2013). Yapılan çalışmalarda araştırmacıların kolay ulaşılabilen, amaca uygun gruplarla çalıştıkları söylenebilir. Alan yazındaki çalışmalarda sıklıkla kullanılan örneklem sayıları 31-100 aralığında belirlenmiş ve 1000'den fazla örneklem sayısına sahip olan araştırmaların az olduğu vurgulanmıştır (Alper ve Gülbahar, 2009; Gökteş vd., 2012; Küçük vd., 2013; Kılıç Çakmak vd., 2015; Kılıç Çakmak, 2016).

Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmelere uygun olarak son yıllarda yeni yöntem ve tekniklerin kullanımı artmış; teknoloji, eğitim-öğretim hayatının vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Dil becerilerinin kullanımında teknolojinin öğretime dâhil edildiği ve dil becerileri ile dil öğretiminde kullanılacak teknoloji materyallerine yönelik farkındalığın ne düzeyde olduğuna dair genel bir bakış açısı sağlanmaya çalışılmıştır.

Eğitim kurumlarının tüm basamakları örneklem grubu olarak seçilmeye dikkat edilmeli. Uygulama alanlarını genişletecek bu durumun, politika geliştiricilerine ve bundan sonraki çalışmalara yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Dil becerilerine yönelik geliştirilen yazılım, sosyal site veya oyunların tanıtımlarına ağırlık verilmelidir. Bilişim teknolojilerinin dil becerilerinde kullanımına yönelik yenilikçi anlayışlarla ilgili yayınların artırılması gerekmektedir. Dinleme ve konuşma becerilerinde teknoloji kullanımına yönelik çalışmalar arttırılmalıdır.

Kaynaklar

- Akbaba, R. S. ve Türel, Y. K. (2016). Yazma becerisinde dönüt ve dönüt aracı olarak kullanılan bilgisayara ilişkin bir derleme çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(4), 2023-2040.
- Akça Üstündağ, D. (2013). Türkiye'de bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin araştırma eğilimleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 3(1), 55-71.
- Alper, A. ve Gülbahar, Y. (2009). Trends and issues in educational technologies: A review of research in TOJET. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 8(2), 124-135.
- Aycan, A., Günday, R. (2016). Öğrenme kuramları ve flonet fle ve english page adlı yabancı dil eğitimi sitelerinde beceri geliştirme etkinlikleri. *OÜSOBİAD*. Temmuz, (s.443 - 462).
- Balcı, A. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma: yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Balcı, S. (2013). Tablet pc destekli Türkçe öğretiminin temel dil becerilerine etkisini belirlemeye yönelik ölçek çalışması. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/6 Spring 2013*, p. 95-109, ANKARA-TURKEY
- Başaran, M., Akar, C. ve Ulu, M. (2015). İlkokullarda dil becerilerinin öğretimi amacıyla bilişim teknolojileri kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 16-32.
- Bayrak, A. (2013). Almanca öğretmenliği programı öğrencilerinin yabancı dil eğitiminde bilgisayar ve internetin kullanımına ilişkin görüşleri, *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, January 2013, 3(1).
- Boas, I. V. (2011). Process writing and the Internet: Blogs and Ning networks in the classroom. *English Teaching Forum*, (2), 26-33.
- Bozavlı, E. (2017). Yeni teknolojiler ışığında eğitim aktörlerinin yabancı dil öğretiminde sanal sınıf algıları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 347.
- Bozkaya, M., Aydın, I. E., ve Kumtepe, E. G. (2012). Research trends and issues in educational technology: a content analysis of tojet (2008-2011). *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 11(2), 264-277.
- Demir, S., Bozkurt, A. (2011). İlköğretim matematik öğretmenlerinin teknoloji entegrasyonundaki öğretmen yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Elementary Education Online*, 10(3), 850-860.
- Duran, E. (2013). Yazmada etkililik: Kalem ve klavyeye yönelik bir karşılaştırma. *Electronic Turkish Studies*, 8(3).

- Erdoğmuş, F. U., ve Çağıltay, K. (2009). Türkiye’de eğitim teknolojileri alanında yapılan master ve doktora tezlerinde genel eğilimler. *Akademik Bilişim Konferansı. Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.*
- Ertem, S. İ., Özen, M. (2014). Metinleri ekrandan okumanın anlam kurma üzerine etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science p. Spring* 319-350.
- Göçerler, H., ve Asutay, H. (2016). Yazımsal bir ürün olarak sesli kitapların okuma derslerindeki etkililiği ve kullanılabilirliği. *Trakya University Journal of Social Science, 18(2).*
- Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, Ö., Yıldırım, G., ve Reisoğlu, İ. (2012). *Educational technology research trends in Turkey: a content analysis of the 2000-2009 decade. Educational Sciences: Theory ve Practice, 12(1), 191-196.*
- Gülbahar, Y., ve Alper, A. (2009). Öğretim teknolojileri alanında yapılan araştırmalar konusunda bir içerik analizi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 42(2), 93-III.*
- Güneş, F. (2010) Öğrencilerde ekran okuma ve ekranik düşünme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(14), 1-20.*
- Karal, H., Şilbir, L., ve Küçüksüleyman, N. (2009). İşitme engelli bireylerin Türkçe’de ek kullanabilme becerilerini geliştirmeye yönelik öğrenme ortamı tasarımı. *Proceedings of 9th International Educational Technology Conference, 347-353.*
- Kılıç Çakmak, E., Kukul, V., Çetin, E., Berikan, B., Kandemir, B., Pamukçu, B. S., Taşkın, N. ve Marangoz, M. (2015). 2013 yılı eğitim teknolojileri araştırmalarının incelenmesi: AJET, BJET, C&E, ETRD, ETS ve L&I dergileri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 5(1), 128- 160.*
- Kılıç Çakmak, E., Özüdoğru, G., Bozkurt, Ş. B., Ülker, Ü., Ünsal, N. Ö., Boz, K., ... ve Bahadır, H. (2016). 2014 Yılında Eğitim Teknolojileri Alanındaki Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 6(1).*
- Kırkkılıç, H. A., Şahin, A. (2007). Temel dil becerilerinin geliştirilmesinde eğitim teknolojisinin kullanımı. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (ICANAS 38).*
- Kurudayıoğlu, M. ve Tüzel, S. (2010). 21. Yüzyıl okuryazarlık türleri, değişen metin algısı ve Türkçe eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları, 28, 283-298.*
- Küçük, S., Aydemir, M., Yıldırım, G., Arpacık, O. ve Göktaş, Y. (2013). Educational technology research trends in Turkey from 1990 to 2011. *Computers & Education, 68, 42-50.*
- Maden, S. (2012). Ekran okuma türleri ve Türkçe öğretmeni adaylarının ekran okumaya yönelik görüşleri. *Dil ve Edebiyat Dergisi. 1/3, 1-16.*

- Maden, S. ve Altunbay, M. (2016). Türkçe eğitiminde görsel sunu ve görsel okuma aracı olarak grafik ve tabloların kullanımı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(4), 1971-1983.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2016). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi*. (S. A. Altun, A. Ersoy Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Ross, S. M., Morrison, G. R. ve Lowther, D. L. (2010). Educational technology research past and present: Balancing rigor and relevance to impact school learning. *Contemporary Educational Technology*, 1 (1), 17-35.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve Dündar, H. (2014). Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173).
- Sert, G. (2010). *Öğretim teknolojileri eğitiminde yayınlanmış Türkiye adresli makalelerin içerik analizi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Sert, G., Kurtoglu, M.; Akıncı A. ve Seferoğlu, S. S. (2012). Öğretmenlerin teknoloji kullanma durumlarını inceleyen araştırmalara bir bakış: bir içerik analizi çalışması. *Akademik Bilişim*. Uşak: Uşak Üniversitesi.
- Sözbilir, M., Kutu, H. ve Yaşar, M. D. (2012). Science education research in turkey: a content analysis of selected features of papers published. In J. Dillon & D. Jorde (Eds). *The World of Science Education: Handbook of Research in Europe* (pp.341-374). Rotterdam: Sense Publishers.
- Şimşek, A., Özdamar, N., Becit, G., Kılıçer, K., Akbulut, Y. ve Yıldırım, Y. (2008). Türkiye'deki eğitim teknolojisi araştırmalarında güncel eğilimler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 439-458.
- Şimşek, A., Özdamar, N., Uysal, Ö., Kobak, K., Berk, C., Kılıçer, T. ve Çiğdem, H. (2009). İki binli yıllarda Türkiye'deki eğitim teknolojisi araştırmalarında gözlenen eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9, 941-966.
- Temizyürek, F. ve Ünlü, A. N. (2015). Türkiye dil öğretiminde teknolojinin materyal olarak kullanımına bir örnek: "flipped classroom. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt 4, Sayı 1, s. 64 - 72.
- Tüzel, S. ve Tok, M. (2013). Öğretmen adaylarının dijital yazma deneyimlerinin incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi* (tod). 6/15, ss. 577-596.
- Utari, D. A. (2012). Embedding ict in the teaching of writing: weblog as an alternative tool. *Unipdu Journal*, file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/109-267-1-PB%20(1).pdf.
- Yavuz, M. (2010). Öğretmenlerin geri bildirimlerine göre okul müdürlerinin dinleme becerilerinin analizi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 38: 292-306.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Yıldız, S. (2010). İlk okuma yazma sürecinde çoklu ortam uygulamalarının okuma becerisi üzerinde etkililiği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(20), 31-63.
- Yılmaz, Y., Üstündağ, M. T., Güneş, E., ve Çalışkan, G. (2017). Dijital hikâyeleme yöntemi ile etkili türkçe öğretimi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(2), 254-275.
- Yumuşak, A.,ve Aycan, Ş.,(2002). Fen bilgisi eğitiminde bilgisayar destekli çalışmanın faydaları; Demirci'de (Manisa) bir örnek, M.Ü. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi* Yıl : 2002, Sayı 16, Sayfa 197-204.